

УДК 338

Ілляк І. О.,*студентка Національного університету “Острозька академія”**Науковий керівник:**к.е.н., доц. Топішко І. І.*

СВІТОВА ПРОДОВОЛЬЧА КРИЗА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПОДОЛАННЯ

Підвищення запитів суспільства, зростаюче народонаселення та мінливий клімат ставлять під загрозу існування продовольчої безпеки в світі. На тлі руйнації та занепаду агропромислового комплексу та в умовах подолання фінансової кризи, коли катастрофічно бракує ресурсів, проблема забезпечення продовольчої безпеки є особливо актуальною.

Сім мільярдів людей живуть на Землі, і населення зростає на 77 мільйонів щороку. Це країна розміру Індонезії кожні три роки. До 2050 року на нашій планеті житимуть 9 мільярдів осіб. Щоб полегшити цю ситуацію, глобальне виробництво продовольства повинно збільшитися на 70 відсотків до 2050 року [6].

Проте разом з кількістю населення зростає і кількість голодуючих на планеті. Згідно нових методик, в FAO з'ясували, що кількість голодуючих на Землі становить 870 мільйонів людей, що на 130 мільйонів менше, ніж вважалося раніше. Більш того, перерахунок за новою методикою показує, що останні 22 роки число цих людей не росте, а неухильно зменшується. Тим не менш, показники голодуючих, як і раніше, високі. А в двох частинах світу – зростають. В Африці, на південь від Сахари, число голодуючих зростало на 1 млн. в рік між 2000-05 роками, але більш ніж на 6 млн. в рік у період 2007-09 і 2010-12. На Близькому Сході та у Північній Африці сьогодні голодуючих майже вдвічі більше, ніж їх було в 1990-92 (41млн в порівнянні з 22 млн.) [5].

За останні 20 років людство стало свідком докорінного перелому тренда цін на продовольство Аналітики Goldman Sachs навіть запропонували новий економічний термін – “агфляція” [5]. Він використо-

ується для позначення процесу випереджаючого збільшення ціни на продовольство і технічні культури сільськогосподарського походження порівняно із загальним зростанням цін або зростанням цін у несільськогосподарській сфері.

Потреба постійного моніторингу рівня цін на продовольчі товари поставила перед економістами FAO завдання визначити індекс продовольчих цін, який враховував би щомісячні зміни міжнародних цін на кошик продовольчих сировинних товарів. В індекс включено середні значення індексів цін на п'ять товарних груп, які відображають 55 котирувань.

На піку кризи в червні 2008 року, індекс продовольчих цін FAO досяг рекордної з 1990 року позначки – 224,1 пункту, та в січні 2011-го він узяв нову висоту – 231 пункт і станом на лютий 2012 року становить 210,2 пункту[5].

Причини стабільного зростання цін на продовольство, найімовірніше, слід шукати в ринковому дисбалансі попиту та пропозиції у світовому масштабі. Зростання попиту підтримується двома основними чинниками: використанням агросировини для виробництва біопалива і зміною раціону жителів країн, що розвиваються, які почали споживати більше м'яса.

Найбільшою проблемою для аграріїв залишаються кліматичні катаклізми, які почастишали в останні роки та разом із ерозією ґрунтів ведуть до скорочення придатних для посівів площ.

За твердженнями фахівців, світова продовольча криза несе в собі загрози і для України через наступне: висока цінова нееластичність; обережне інвестування; ціновий диспаритет; розорення й засолення земель; перша сфера АПК в Україні майже не функціонує (70 % техніки працює з часів СРСР); імпорт добрив (залежність від країн-постачальників); застарілі агротехнології; проблеми з третьою сферою АПК; надмірне втручання держави в дії продовольчих трейдерів[4].

Проте, незважаючи на існуючі проблеми в Україні, деякі науковці говорять про позитивні зрушення вітчизняної економіки в разі продовольчої кризи. Адже, Україна володіє 40% світових чорноземів, за умови їх раціонального використання держава може стати монополістом із виробництва якісного продовольства; більшість української продукції екологічно чиста, що зараз особливо цінується. Однак бракує належного адміністрування в агропромисловому секторі.

На думку фахівців, швидкі скоординовані міжнародні дії можуть запобігти загостренню продовольчої проблеми в світі. І тому ми виділили п'ять пріоритетних напрямків: збільшення інвестицій

в сільське господарство, покращення функціонування ринку, забезпечення більш сталого виробництва продуктів харчування (включаючи управління водними ресурсами), прискорення доступу до технологій, а також інтеграцію і пріоритетне ставлення до потреб харчування.

Також основним механізмом подолання продовольчої кризи може стати скорочення виробництва біопалива та поступове переорієнтування використовуваних посівних площ під сільськогосподарські культури.

Література:

1. Власов В.І., Лисак М.А. Шляхи подолання глобальної продовольчої кризи /Власов В.І., Лисак М.А.//Економіка АПК. – 2010. – №4. – С.138-142.

2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

Організація з питань продовольства і сільського господарства ООН (FAO). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>

Резнікова О.С Проблеми світової продовольчої безпеки в умовах глобалізації економіки /Наук. Вісник НУБіП України. Серія “Економіка, аграрний менеджмент та бізнес” //К.: ВЦ НУБіП, 2010. – Вип.154. – Част.2 – С.252-260.

Саблук П.Т., Білорус О.Г., Власов В.І. Продовольча безпека України. /Саблук П.Т., Білорус О.Г., Власов В.І.//Економіка АПК. -2009. – №10. – С.3-7.

Організація об'єднаних націй. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>